

Helsingfors/Mariehamn 9.1.2023

Nr 3/23

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
19.12.2022, nr 242/2022.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om kompensation till kommunerna för sänkta samfundsskatter, antagen av lagtinget 19.12.2022.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Landskapslagen innehåller bestämmelser om kompensation till kommunerna för den sänkning av intäkterna från beskattningen av samfund och samfälliga förmåner som orsakas av social- och hälsovårdsreformen i riket.

Lagstiftningsbehörigheten

Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar samt kommunernas förvaltning tillkommer landskapet enligt 18 § 1 och 4 punkterna i självstyrelselagen för Åland.

Landskapet tillkommer enligt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet och kommunerna tillkommande skatter, medan rikets lagstiftande organ enligt 27 § 36 punkten i sagda lag förbehållits skattelagstiftningen i övrigt.

I landskapets behörighet gällande kommunalbeskattningen ingår att lagstifta om den kommunerna tillkommande andelen av samfundsskatten.

I enlighet med 18 § 6, 12 och 13 punkterna i självstyrelselagen berör social- och hälsovårdsreformen i riket varken de skattskyldiga på

Åland eller kommunerna på Åland. Enligt det nya ekonomiska systemet i självstyrelselagen tillfaller statens andel av de samfundsskatter som debiteras på Åland landskapet. Det innebär att när statens andel höjs ökar skatteavräkningen till landskapet. Kommunernas intäkter sjunker härvid, medan landskapets intäkter ökar. Avsikten med landskapslagen är att ett belopp som motsvarar den höjda samfundsskatten ska fördelas mellan kommunerna. Landskapslagen är härvid att hänföra till landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § 1, 4 och 5 punkterna i självstyrelselagen.

Landskapslagen ska tillämpas från och med skatteåret 2023, och får således retroaktiv verkan. Med anledning härav konstaterar Ålandsdelegationen att grundlagen inte innehåller något generellt förbud mot retroaktiv skattelagstiftning. Landskapslagen berör inte direkt de skattskyldiga och säkerställer en kompensation till kommunerna för bortfallet av intäkter av samfundsskatten. Kompensationen ska under skatteåret betalas månatligen i förskott till kommunerna. Skillnaden mellan förskottsbelopp och kompensationsbelopp avräknas i samband med nästa förskottsbetalning efter att kompensationsbeloppet har fastställts. För att säkerställa en snabb utbetalning av förskottsbelopp som hänför sig till den tid landskapslagen retroaktivt träder i kraft för 2023 anges i landskapslagens ikraftträdelsebestämmelser att de månatliga förskott som inte har betalats ut till kommunerna när lagen träder i kraft ska utbetalas så snart som möjligt. Med anledning av ovanstående torde det inte finnas hinder för en retroaktiv tillämpning av landskapslagen.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Dahlén, Lampi, Leino-Sandberg och Siitari.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare